

มโนคณะ

ข้อควรรู้

๑. ศัพท์ ๑๒ ศัพท์ มี มน ศัพท์เป็นต้น เรียกว่า **มโนคณะ** เพราะเป็นหมู่แห่ง มน ศัพท์ มีวิธีแจกเหมือน มน ศัพท์

๒. วิธีแจกนั้นไม่ผิดกับแบบ อ การ์นต์ ในปุงลิงค์และนปุงสกลิงค์ แปลกอยู่ ๕ วิภัติ คือ

นา (ตติยา) สฺมา(ปัญจมี) เป็น อา ลง ส อาคม มีรูปเป็น **สา**

ส (จตุตถี, ฉัฏฐี) เป็น โอ ลง ส อาคม มีรูปเป็น **โส**

สมี (สัตตมี) เป็น อี ลง ส อาคม มีรูปเป็น **สี**

๓. เอา อ (ตติยา) เป็น โอ เช่น อทานे गुरुते **มโน** (ชโน อ.ชน गुरुते ย่อมทำ **มโน** ซึ่งใจ อทานे ในความไม่ให้ ๕

ยโส लघुत्वा न मधुचेय्य चโน अ.ชน लघुत्वा ได้แล้ว ยโส ซึ่งยศ न मधुचेय्य ไม่พึงมา ๕

๔. เมื่อศัพท์เหล่านี้ เข้าสมาสแล้ว เอาสระที่ที่สุดของตนเป็น โอ ได้ เหมือนคำว่า **มโนคโณ** หมู่แห่งมนะ, **อโยมย** ของอันบุคคลทำด้วย เหล็ก, **เตโชธาตุ** ธาตุคือไฟ **สิโรรุโห** อวัยวะอกบนหัว (ผม), **ตโปวน** ป่าคือตบะ **อโหระต** วันและคืน

๕. มน เป็น ทวิลิงค์ คือ ปุ. นปุ. นอกนั้น ปุงลิงค์ ส่วนมากเป็น พหุ. ไม่มี อาลปน.

ศัพท์เชื่อมโนคณะ

มน	ใจ	เดช	เดช
อย	เหล็ก	ปย	น้ำนม
อร	อก	ยส	ยศ
เจด	ใจ	วจ	วาจา
ตป	ความร้อน	วย	วัย
ดม	มิด	สิร	หัว

ทดสอบการแจก

วิภัตติ	เอก.	พหู.
ป.	อโย	อया
ท.	อโย อโย	อये
ต.	อโยสา (อเยน)	อयेหิ อयेภิ
จ.	อโยโส (อโยสส อโยาย อโย ตถ)	อโยานัน
ปญ.	อโยสา (อโยสมา, อโยมหา, อ โยยา)	อयेหิ อयेภิ
ฉ.	อโยโส (อโยสส)	อโยานัน
ส.	อโยสี (อโยสมิ, อโยมहि, อโย)	อโยเอส
อา.	*****	*****

ทดสอบการแต่งประโยค

๑. อ.ความเลื่อมใส (ปสาท-ปุง) แห่งใจ ในพระศาสดา ของ
เศรษฐี ผู้ถวายบังคมอยู่ (วนทนุต) ด้วยหัว ฯ

ตอบ. สิริสา วนทนุตสส เสฏฐิสส (เสฏฐิน) สตถริ มนโส
(เจตโส) ปสาทโท ฯ

๒. อ.ความมืด ในใจ ของหมู่สัตว์ (ปชา) ผู้ถึงแล้วซึ่งทุกข์
(ทุกขิต) เพราะความร้อน ในเพราะตณหา (ตณหา-อิต) ฯ

ตอบ. ตณหาย ตปสา ทุกขิตาย ปชาย มนสิ (เจตสิ) ตโม ฯ

๓. อ.ความเมา (ปมาท-ปุง) ในยศ แห่งภิกษุ ท. ผู้ทำอยู่
(กโรนุต) ซึ่งบาตร ด้วยเหล็ก ฯ

ตอบ. อโยสา ปตต กโรนุตานัน ภิกขุนัน ยสสิ ปมาโท ฯ

ทดสอบการแปลบาลี

๑. อโยมย ปตต ภิกขุสงฆสส เทนุตสส (ถวายอโย) อุปาสกสส
ภควติ มนโส ปสาทโท ฯ

ตอบ. อ.ความเลื่อมใส แห่งใจ ในพระผู้มีพระภาคเจ้า
ของอุบาสก ผู้ถวายอโย ซึ่งบาตร อันสำเร็จแล้วด้วยเหล็ก ฯ

๒. **สิรสา** สตถารํ ภูเขนุตฺติยา (ภูษาอยู่) มาด **อุรสา** ปย
ปีวนตา (ดีมอยู่) ทารกา ฯ

ตอบ. อ.เด็ก ท. ผู้ดีมอยู่ ซึ่งนํานม แต่อก ของมารดา ภูษาอยู่
ซึ่งพระศาสดา ด้วยหัว ฯ

ปัญหาท้ายบท

อ.เรื่อน ของธิดา ท. ของพระเถระ ผู้แก่ (มหลลก) ผู้ทำอยู่ (ก
โรนต) ซึ่งบาตร(ปตต-ปง) ด้วยเหล็ก ในเรื่อน ของหลาน ผู้ถึงพร้อม
แล้ว (สมปนฺน) แห่งยศ ในเพราะวัย แห่งตน ฯ

อ.ความรัก ด้วยใจ ในบิดา แห่งธิดา ผู้ไปอยู่(คจฺจนฺตี) ด้วยอก
ในเวลาเป็นเด็ก (กุมารีกาล-ปง) สูเรื่อน ของลูกเขย ของเศรษฐี ผู้
ทำอยู่ ซึ่งกรรม อันลามก ด้วยใจ แห่งตน ในป่า ด้วยใจ อันโทษ
ประทุษร้ายแล้ว (ปทุญฺล) ต่อโจร ท. ผู้ไหว้อยู่ (วนฺทนฺต) ด้วยศีรชะ
ฯ (ลามก= ปาป, ลามก)
